

Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, junij 1993
lětnik 43

6

SERBSKÍ · CYRKWINSKÍ · DŽEŇ

47. serbski cyrkwinski džeň budže 26. a 27. junija we Wojerecach

Jeho bibliske hesło:

Čłowski syn je přišoł, zo by pytał a zbóžne sčinił, štož je zhubjene (Luk. 19,10)

Program cyrkwinskeho dnja

Sobotu, 26. junija

14.00 hodž. zahajenje w staroměšćanskej wosadneje cyrkwi swj. Jana

14.30 hodž. swačina

15.00 hodž. *Ewangelscy Serbja a jich cyrkej* (forum ze zastupjerjemi krajnych cyrkwjow k položenju ewangelskich Serbow w Braniborskej, Šleskej Hornjej Łužicy a Sakskej; přitomnych hosći dla w němskej rěči)

16.30 hodž. zakónčenje

Njedzelu, 27. junija

9.30 hodž. *swjedženske kemše z Božim wotkazanjom*
předuje farar Jan Malink; zdobom kemše za džeći

11.00 hodž. *postrowy našich hosći*

12.00 hodž. *wobjed w domje Martina Luthera Kinga pódla cyrkwyje*

13.00 hodž. *připołdniša přestawka z ludowymi spěwami a krótkimi přinoškami*

14.00 hodž. *kónčna zhromadźizna*

“Cyrkej a serbstwo we Wojerecach”

16.00 hodž. zakónčenje Serbskeho cyrkwinskeho dnja

Sće wšitcy lubje přeprošeni na naš cyrkwinski džeň, na kotrymž chcemy so skrućić we wěrje a dožiwić serbsku zhromadnosć. Tuž přijědźće w bohatej ličbje na tutón wjeršk serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho žiwjenja!

Jan Malink
předsyda

Bože słowo za nas

Tróštujće mój lud!

Prédowanje Judika 1960 w Njeswačidle za čas socializacije ratarstwa z rekordera napisane

Tón pak, kiž wěcnje wostanje, ma wěčne měšnistwo. Tohodla móže wón zbóžnych činić, kiž přez njeho k Bohu přistupja, a je přeco žiwy, zo by za nas prosył. Přetož tajkeho wyšeho měšnika přisteješe nam mječ, kiž by był swjaty, bjez winy, njewoma-zany, wotdželeny wot hrěšnikow a kiž je wyši, dyžli njebjesa su, kotryž by njetrjebal kóždy dzeń kaž tamni wyši měšnicy najprje-dy sam za swoje hrěchi wopory činić a potom za tych ludži hrěchi. Přetož to je wón činił, jako je so sam woprował. (Hebr. 7,24-27)

Knježe žohnuj nam tolesłowo. Hamjeń.

Luba wosada, tak wjele kaž nětkle chodžu po našich domach, wšudžom samsna zru-doba, płakanje, skorženje, ale tež zakliwanje a pokliwanje. Je to po křesćanskim wašnju? A w našich swójbach tak wjele rozkory, tak wjele porokowanja jedyn druhemu: Čehodla njejsy kruty wostał? Da tola njeby podpisał.

Luba wosada, je to po křesćanskim wašnju?

Tróštujće, tróštujće mój lud! To njeh je wobsah mojeho předowanja. Ja směm to činić na zakładze našeho džensnišeho teksta, kiž nam před woči staja našeho Knjeza Jezusa jako našeho wěčného wyšeho měšnika, kiž je přišoł, zo by nas k Bohu wjedł a zo by nas před Bohom zastupował. Hdyž jeho slyšimy a jeho słowam wěrime, potom nam njeje tak čezko, zo njebychmy so dali tróštować. Što so wadžimy ze swětom? Što tutón swět zatamamy? My tola wěmy, što ze swětom je, zo je hrěšny a nam načinja wjele boloscow. Tohodla je wšak naš Knjez Jezus nas pokazał na njebjesa. Pytajće najprjedy Bože kralestwo a jeho prawdosć, a wšitko druhe budže wam přidate.

To wšak nětk njerěka, zo chcemy so přez wšitko zemske pozběhnyć, kaž by tuto zemske njebyło. Naš Knjez Jezus je był zemski čłowjek a je znał nuzu zemskeho čłowjeka, jeho chorosće, jeho bolosće, jeho starosće,

jeho nuzu a je tutomu zemskemu čłowjekej předował Boži ewangelij, zo bychučłowjeko k Bohu přišli a tak přez tutón swět přešli jako tajcy, kotriž su na swěće, kotriž pak njejsu swětni.

Wězo, luba wosada, hdyž nětko přestanje, štož je tralo lětstotki. A my mamy w swojej wosadze swójb, kotrež na swojim statoku sedža hižom přez wjele stawow, haj samo přez lětstotki. My sebi dotal njemóžachmy hinak předstajić, hač zo bur swoju rolu wobstara, hač zo bur do swojeje hródze chodži, zo bur swójskót hlada. A nětko dyrbi to nadobo čisće hinak być.

Ale, luba wosada, na tutym zemskim přeměnjenu njesmě naša wutroba so rozłamać. Wy tola wěsće, zo su tamni ze Šleskeje, z Rańseje Pruskeje k nam přišli jenož z wačokom. Wšitko su tam wostajić dyrbjeli. Ničo wjace jich njeběše. A woni njejsu so wšitcy we wěrje zlamali, ale su so samo we wěrje skručili a su džensa hišće bohatsi na znutřkownych kublach hač to prjedy běchu.

Zemjanski kubler, kotryž bu bórže po wójnje wuswojony a wučěrjony ze swojeho wulkeho kubła, praješe swojemu přećelej: Hladaj, kajku hnadu je mi Bóh spožčil, zo sym směl być knjez nad wulkim kubłom. To sym wobhladował jako wulku hnadu z džakownosću. Nětko je mi wšitko wzate. Ničo wjace nimam. A ja sym tež za to džakowny. Nětko wěm, što ze zemskim kubłom je, zo tu žaneho prawa nimamy. - Njewěsće, kak je nam naš Zbóžnik přirunanje dał wo požčenych talentach? Wšitko zemske je nam Bóh požčil, zo bychmy z nim gospodarili. Štož je nam Bóh požčil, smě sebi tež zaso wroćo žadać.

Ja so dopominam na tamneho zwónka w Sottrumje, w našej kmótriskej wosadze pola Bremana. Wón běše něhdy do smjerće bohaty. Wjele milionow jeswoje mjenował. Wulke kubło je měł w Mecklenburskej a wulke wobsedženstwa w Brasiliskej. A wšitko bě zhubił. Ničo wjace njeměješe. Dwě léce je žiwy był na synowej łubi w Sottrumje. Tam je sej štó wě kak dołho

lutował na nowy woblek. A hdyž je přeni kroc sej jón chcył kemši woblec, běchu jemu jón pokradnyli. Jeho žena bě rozrudžena a zamjerzana, wón pak smějkotajo praješe: Nò, tak so zaso swój stary woblek woblecnu. Tuž je w starej drasće kemši šoł a je so tajki Bohu Knjezej cyle wěsće spodobał. Jeho duša bě při wšem njezlamana a stróštna. Hdyž ze Sottruma wotjédžech, wón tam předfarusteješe a za nami kiwaše - nic jako chuduški, zjebany, ale jako znutřkownje bohaty a nadobny čłowjek.

Wy wěsće, zo je naš Knjez Jezus nam jasnje prajił, zo ničo z teho, štož tu mamy, sobu njebjerjemy. Wšitko tu wostajimy, chibazo za nami póndu naše skutki, naše zle a naše dobre skutki.

Luba wosada, za nas je nětkle runje wosebje wažny čas, hdyž mamy so wopokazać jako prawi křesćenjo, kotriž njedadža so zlamać, kotriž njedadža sebi wutrobu zajědojčić, ale kotriž so wopokazaja jako Bože džěci w mocy Swjateho Ducha.

Luba wosada, nječakajće na tón wulki dzeń, hdyž so wšitko přeměni. Nječakajće na njón! W Swjatym pismje nihdže njesteji, zo so wšitko k lěpšemu wobroći, ale tam steji: Džělajće, doniž je dzeń. Wuži wajće čas, přetož čas je zły. Tuž budźmy stróžbni, budźmy křesćenjo, kotriž tutón dzeń, džensniši dzeń, kotryž je hórki, kotryž je bolostny, zo tutón dzeń wuži wajće a so wopokazamy jako Bože džěci w mocy Swjateho Ducha.

Nětko, hdyž sće wy burja wšitko zhubili, ničo wjace zhubić njemóžeće. Nětko płaći tež wam słowo Karla Marxa, kotrež před wjace hač stolětami džěláčerjam praješe: Wy njemóžeće ničo zhubić chiba swoje rječazy. Tak je nětk tež ze wšěmi, kotriž su do prodruštw zastupili. Woni ničo wjace zhubić njemóža, dokelž ničo wjace nimaja. Woni móža jenož hišće zhubić swoje politiske rječazy. Woni móža być zaso swobodni, ale luba wosada, nic přez rewoluciju, nic z tym, zo so wječimy a zaplaćimy zlosć ze zlosću. Štó nam dawa swobodu? Nichtó hač jenož naš Knjez Jezus Chrystus sam. Kohož wón wuswobodži, tón je prawje

swobodny. Nětko wopokazaće so jako ci, kotriž njewobćeženi přez tuto žiwjenje chodža, kotriž wšu swoju dowěru stajaja na Njeho, na našeho Knjeza Jezom Chrysta, kiž je naš wěcný wyši měšnik a je nam dał wěčne žiwjenje.

Luba wosada, wjele je so na zemi rěčalo wo rjanym, nowym přichodže, wjele programow je so postajilo a wjele z toho wšeho je zabyte. Wostał je pře wšě časy Bóh, ewangelij našeho Knjeza Jezom Chrysta, kotryž je so w čěžkich časach přeco znowa jasnje swěcił. Runje w našim čěsnym času nas Jezus čim nutrišo woła: Pójće sem wšitcy, kiž sće sprócni a wobćeženi, ja chcu was wokřewić.

Luba wosada, wy wěsće, zo ja jenož wam njeprěduju, ale runje tak tež sebi samemu. Štož maće wy njesc, to mam znajmjeńša w samsnej měrje tež ja njesc. Wy wěsće, zo jich hida našeje cyrkwi w polnej měrje płaći. Na tym žaneho dwěla njeje. To dyrbimy cyle jasnje widžec a być došć stróžbni. Njedajmy so zamylic. Čim wažnišo, čim rjeńšo budže, hdyž w tutym bolostnym času prajimy: Ty, Knježe, sy naš Wumóžnik, ty sy naš wěcný wyši měšnik. Ty sy so za nas woprował. Ty běše bjez kóždeho hrěcha, bjez kóždeje winy. Ty běše wotdželeny wot hrěšnikow. Ty sy wyši, dyžli njebjesa su. Nje- dyrbjeli mi jeho w tutym bolostnym času čim nutrišo lubować? Njedyrbjeli my džensa z cylej džakownosću prajić: Dokelž je swět hrěšny a njesprawný, so nam čim bóle po tebi styska, dokelž ty sy swjaty a wulki. Dokelž my tu na zemi žaneho prawa nimamy, je nam čim wažnišo naše prawo w njebjesach.

Tak móže tutón čas hórkich nazhonjenow za nas być čas wosebiteje hnady, čas nowych duchownych dopóznacow. Chrystus chce, zo bychmy z jeho hnady, z jeho poťnosće brali hnadu po hnadze. My njetrjebamy zawutlić, pokliwać a zakliwać. Jako jeho wumóženi móžemy na swěće stać w mocy wěry. Jezus chce nas zastupować pola swojeho Wótca a za nas prosyc. Wo čo Jezus Boha za nas prosy? Zo byšće wy swoje burske kubła wobchowali? Zo bychmy tu na zemi měli rjane, bohate dny? Ach, wo wjele wjace chce Jezus za nas prosyc: zo bychmy duchownu móc měli, zo bychmy

so jako prawi křescenjo wopokazac móhli. Naš Zbóžnik znaje našu wutrobu, kotraž je džensa tak sylna, tak naduta a sotak jara wupěra a je jutře zlemjena, zrudžena, zadwělowana, tak bjez kóždeho tróšta. Jezus znaje našu dziwnu, njewobstajnu wutrobu, našu slabu wěru.

Dyrbju wam rozklásć, kak je nam w swjaty maj sakramentomaj móc prisľubjena? W swjatej křćenicy je so nam dostało wumóženje wot hrěchow a čerta. Wěčna zbóžnosť je nam data. W Božim wotkazanju so nam znowa připowěda wodawanje hrěchow a wěčne žiwjenje.

Mystari wěmy, kak wobćežny je kuši dych, hdyž stonamy a jachlimy. Kajki to rjany napolhad, widzeć stroweho čłowjeka z měrnym, dołhim dychom. Staremu čłowjekej wšak njemóžemy dołhi dych prikazac. Jeho mocy so woteběrali.

Luba wosada, ja měnju dołhi dych našeje duše. Tu dyrbjeli z cylej mocy so prócować wodołhi dych, zotak stysknjenjehladamy za pomocu, zo tak ruče njezadwělujemy, zo mamy dołhi dych wěry. Přetož my njewidzimy jenož džensniši dzeń, džensnišu nuzu, džensniše horjo, ale my widzimy před sobu Božu wěćnosť. To dawa našeje duši měř. Tón pytajmy ze wšej swěru.

Wy lubi, kiž sće džensa přišli kemši, wzmicie sobu tróšt, zo je Jezus Chrystus naš wyši měšnik.

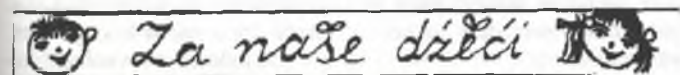
Na was drje přindže nowe horjo, hdyž was dale nuzuja do prodrustwa zastupić. Kaž woni to činja, to je zlě. Derje pak njeje, hdyž něšto podpisaće, štož je přečiwo vašemu swědomju.

Luba wosada, při wšěm, štož nas džensa tyši, štož nas džensa počězuje, wěmy, zo jenaše herbstwo w njebjesach - nictute pola, kiž wobdzělamy, kiž smy namrěli, to njeje naše herbstwo, ale naše woprawdžite namrěwstwo je w njebjesach. Te je nam dobyte přez našeho Knjeza Jezom Chrysta. Hdyž tole wěrimy, móžemy potom pak do smjerce wurudženi plakać? Njemóžemy w tajkej nadžiji strošni być? W našich domach dyrbi zaso měrna přezjednosť być. Stejće hromadže, njesće hromadže swoju nuzu. Tu prikaznju mamy, zo bychmy jedyn toho druhého wobćežnosť njesli, a tak Chrystusowy zakoni dopjelnili.

Knježe Božo, ty sy naš Knjez. Tebi so dowěrjamy a tebe prosimy, njewopušč nas. Daj nam móc, zo bychmy přešli přez tutón čas jako čłowjekojo sylneje wěry a dowěry. Daj, zo njebychmy twoje mjeno ze swojej horkosću, ze swojej zasakłosću wohanibili, ale zo by swět hladał na nas, haj, tu je Boža móc sylna, w tutech křescanach, kotřiž njedadža so zlemić, ale kotřiž strošni wostanu we wšej nuzy.

Hamjeń.

Gerhard Wirth

Fabian ma w juniju narodniny. Za njeho je tutón dzeń najwážniši cyleho lěta. Hižo měsacy do narodnin wuliči sej tydženje hač k narodninam. Čas so bliži. "Mačěrka, ty wěš, chcu sej tola přecelki a přecela na swoje narodniny přeprósyc. Hdy da rozpóscelemy přeprósjenja?" Natomać wotmołwi: "Tónkróć njekupimy sej karty, ale budžemy cyle wosebite přeprósjenja paslič. Wěm tež kajke. Fabiano, dam tebi pisany karton, tak wulki kaž póstowa karta. Nětko dyrbiš za kóžde dźěčo, kotrež chceš přeprósyc, wobraz na karton molować. Hač do soboty maš chwile. Potom zhotowimy z tutech molowanow přeprósjenja."

Sobotu dopołdnja je Fabian z molowanjom hotowy. Štyri wobrazy pokaza swojeje mačěrce. "Ta chěžka ze zahrodu je za Boženku. Hólcy z awtom je za

Janka. Tón kón je za Janu, a wona z kwětkami je za Katarinu." "To pak sy rjenje molował", chwali jeho mać. "Nětko pomham tebi přeprósjenje na molowanki napisać. Potom roztríhaš kóždu molowanku do někak wosom do džesac džělow, a hoto we je puzzlowe přeprósjenje. Dam tebi listowe kuwerty, zo móžeš dźele jedneje molowanki hnydom do kuwerta tyknyć, zo so ničo njezměša."

Njetraješe dołho, a wšitko bě hotowe. Fabian so wjeseleše. Póndzelu rano w šuli Fabian přeprósjenja rozdžěli. Hač přeceljo na narodniny přindu, myslí sej při tym.

Lube dźěci, hdyž chceće tež wy jónu tajke přeprósjenja paslič, njetrjebaće na kóždy pad pisany karton, kruta papjera za puzzle je tež móžna.

Fabian chodži do přenjeho

lětnika. Jeli sće wy hižo starše, móžeće molowanku do wjele mjeńšich džělow tríhać, tak zo waši přeceljo wjac časa trjebaja, přeprósjenje hromadže twarić.

Přeju wam při tym wjele wjesela!

G. Gruhlowa

● Jenož jedyn móst Foto: Wirth

Ty njesměš kradnyć - spowědny špihel k 7. kazni

Spowědny špihel su je mjenovali: naprašniki, z kotrychž pomocu křescenjo swoje wašnje žiwi być wobswětlić móhli. Snano wozmjeće sej tež wy chwile a přemyslice sej woměrje slědowace prašenja k 7. kazni:

Mam ja cuze swójstwo kedžbu? Wobsedžu ja wěcy, kotrež mi njesłušeja? Sym so ja na kóšty druhich wobohačić? Zdžeržu sej ja mzdu druhich? Sym ja na kóšty třečeho swěta žiwy? Wuziwam ja surowizny a energiju njetrjebawši?

Za čo mam přeco pjenjezy a za čo ženje njedosahaja?

Mam so ja za dobreho hospodarja a we woprawdžitosći sym skupy? Smy ja wulkomyslny abo bróju ja we woprawdžitosći?

Saha moja pobožnosť hač k móšniće abo přestanje za mnje lubosć při pjenjezach?

Naš Knjez praji: Wy njemóžeće Bohu služić a mamonej. Jako by wobchadženje z pjenjezami strašniše było, hač sej to myslimy.

A při wobchadženju z pódu a rolu swarješe hižo Jezajas na mócných: Běda wam, kotřiž

nahromadziće chěžu ke chěžu a polo k polu, doniž njeje hižo rum, a woni sami kraj wobsedža.

Knježe, je tola samsne, jeli smy so z pjenjezami abo z kubłom zadožili a druhim poslužbu a pomoc dołžni wostali. Sčehn nas, kotřiž smy so wot tebe kradnyli, ze wšeje winy a zaso k sebi, zo bychmy tebi ze wšěm wobsedženstwom a ze wšěmi mocami služili a tebi so dżakowali.

Carola Ancot

Nalětnje schadźowanje krajneje synody wot 16. a 20. apryla w Drježdžanach

Prezidij krajneje synody bě tute schadźowanje pod hesłom Stara cyrkej - nowe časy - wosada po puću stajil. K tomu porěča farar Schlotthoff z Mindena. We wšěch svojich džesac dypkach njewutrjechi přeco situaciju w našeje cyrkwi. Zawěsće su jeho wuměnenja a jeho wosadne žiwjenje w Mindenje (Westfalenska) hinaše hač pola nas. Něšto pak je w ranju a na wječoru našeho kraja samsne, mjenujcy, zo sej mnozy mysla, w swoim žiwjenju bjez křescanskeje wěry wuńc. Za wideofilm běchu so ludzi w Hannoverje a w Drježdžanach na dróze prašeli, hač do Boha wěra a što za nich cyrkej woznamjenja. Wotmołwy mějachu tři tendency. Něhdže třecina wotmołwi, zo za nich cyrkej a wěra wjele woznamjenja a jim žiwjenska pomoc je. Někotři rjeknychu, zo drje do Boha wěra, za to pak cyrkej njetrjebaja. Někotři tež wěru a cyrkej dospołnje wotpokazachu. To pak njeběchu jenož młodostni, wjetšina bě tak mjenowana srjedźna generacija.

W podiumowej diskusiji přemyslowaše so wo tym, kak měli my so z přiběracej sekularizaciju rozestajeć. Natwar wosady njeje ničo nowe w cyrkwinkej rozmołwje. Hižo před lětami so wjele wotym řečeše a pisaše. Při wšěm pak je wona aktualniša hač hdy přjedy. Naša bohata towarnosť a wulka swoboda je tež mnohe začisnjenja prinjesla. K tomu přidružja so sekty, telewizija, nowiny a pisane časopisy, a wšitke spytaja sej přiwisnikow dobyć a jich na swoje wašnje wowliwować. Při tym so to tak předstaja, jako njeby so stara cyrkej ze

svojim zrozumjenjom moralno-sće do noweho časa hodžala. Tutym nadpadam dyrbisocyрке stajić. Natwar wosady wot de-leka, džěło z młodostnymi su nadawki, kotrež měła kóžda wosada a kóždy farar za naj-ważniše wobhladować. Stara cyркеj wostanje žiwa, za to ma wona Bože slubjenje a jehoswjate słowo. Tute kubło je časy přetrało a budže tež pozdžišim genera-cijam wodžaca hwězda.

Wyši cyrkwinski radzićel Merchel, načolnik diakoniskeho skutka w Sakskej, rozprawješe wo džěle diakonije. W jeho zamotwitosći džěła tuchwilu wjace hač 8000 sobudžělačerjow, to rěka, stacije diakonije, pěstowarnje, starownje a chorownje su w nošerstwje cyrkwe. Tole je hoberski nadawk. Sobudžělačerstwo je so wjace hač podwojiło. Džěl z nich njeprisuša žanej cyrkwi. Kak zaprijamy tutech sobudžělačerjow a kak přikublamy jim křescanske hódnoty bjez nanuzowanja? W Moritzburgu kubłaja so diakonojo a socialni džělačerjo. Služba za blišeho je stajny nadawk našej cyrkwe a kóždeje wosady. Diakonija je zdobom tež misionstwo.

Synodalnym rozprawješe so wo cyrkwiskim džěle z młodostnymi. Tute ma dale w zamotwitosći krajnej cyrkwe wostać, tež hdyž křescanske towarstwa džěło z młodostnymi w jednotliwych wosadach přewzaja. Z džakownosću so zwěsći, zo wukonjeja wulki džěl tutoho džěła čestnohamtscy sobudžělačerjo. Dale přemyslowaše so wo tym, zo měło so džěło z młodostnymi a wosada jako cyrk wobhladować, přetož džěło z młodostnymi je wosadne džěło a jako tajke inwesticija do přichoda.

Synoda přizamkny so zapodaću wobwodnej synody Drjež-

dzany-srjedza z próstwu, zo njebychu programowi zestajerjo w telewiziji filmy přiwzali, kotrež namóc wuchwaluja.

Synoda wobzamkny cyrkwinski zakon, po kotrymž rjaduje krajna cyркеj rozdzělenje dochodow přez cyrkwinske dawki. Tak móžeja wosady za hospodarski plan 1994 zawěsćenu wysokosć pjenjez planować. Njedosahali tuta, su dodatne připokazanja móžne. Nimo toho je hišće třeća móžnosć we formje wosebitych připokazanow móžna, kotraž pak je za wjetše twarske předewzaca myslena.

Dalše wobzamknjenje synody bě wutworjenje fonsa za bjezdžělnych ewangelsko-lutherskeje krajnej cyrkwe Sakskej. Přidawk z krajnocyrkwinskeho etata měl so wot 100 000 hr na 200 000 hr zwysić. Dale dyrbjeli soswobodne přinoški sobudžělačerjow, kotřiž njetrjebaja pjenjezy za bjezdžělnosć płaćić, powysić.

Předlětom přizwolichu 79 wot 80 synodalnych přepruwowanje ewentualneho sobudžěla pola MfS NDR. Hač donětko je so přez mjezyrozprawje počojca synodalnych přepruwowala. Pola kohož ničo njezwěsćichu, tón dósta cedlku ze samsnej sadu. Tež ja dóstach tajku, štož potajkim wědzach. Stó pak džens hišće słowam wěri? Jedyn synodalny je so zaplesć dał. Je wón jich podhódnotić? Jeho su jako IM wjedli, hačkuli to njezwědžeše.

Synodalni swjećachu njedzeli wječor, 18. apryla, swój "hórski swjeden". Tři lěta wólbneho časa mamy za sobu. Běše to wjesoly wječor ze spěwami a přednoškami wot synodalnych za synodalnych. Při tym móžeše so tež naš krajny biskop z wutroby smjeć, a sym to jemu popřať.

Kurt Latka

Jubilej we Wukrančicach a w Klětnom

Dnja 1. meje 1843 přiwa němski farar Geßner ze Šleskeje štyrnaće wosobow z Wukrančic a z Duboho, kotřiž nochychu statnje prikazanej uniěrowanej cyrkwi přisušec, do lutherskeje cyrkwe w Pruskej. Nazajtra, 2. meje, sta so podobne přiwaće w Klětnom. Z tym bě nastala starolutherska wosada Wukrančicy/Klětno.

Na 150lětny založenski jubilej spominašej starolutherskeje wosadze lětsa wot 24. apryla hač do 2. meje z bohatym swjedenkim tydzenjom. Wšědnje poskićowaše so bohaty program za džěčinu, młodostnych a dorosćenych. Wsrjedzišću nješteješe jenož zabawa a zhromadne swjedenje, ale tež kublanje we wěrje a zeznaće swójskich korjenjow.

● Cyrkej Janskeje wosady w Klětnom, natwarjena 1847

Wjersk swjedenjowanja bě poswěćenje "Lutherskeho wosadneho a młodžinskeho domu" we Wukrančicach přez biskopa dr. Schönu z Hannovera. Tójšto lět je wosada jón twariła a je sej stworiła rjane zetkanišćo, kotrež skići wuběrne wuměnjenja za kóždežkuli wosadne zarjadowanja.

Na swoje stawizny spominaču starolutherscy na wjacore wašnje. W Dubom, na městnje, hdžež bě wosada w přěnich lětach wobstaća so schadźowala, wotměwachu wosadny swjedenj. We Wukrančicach samych sadžichu Kilianowu lipu w spominanju na fararja Jana Kiliana, kotryž bě wobdzěleny při založenju wosady a ju wjacore lěta duchownje zastarowaše. Wo wuznamje Jana Kiliana za cyркеj a serbstwo a wo wupućowanju starolutherskich Serbow do Awstralskeje a Ameriki před-

nošowaše Trudla Malinkowa. Za wjace hač sto připosluharjow bě wosebje zajimawe zhonić, kak so hač do džensnišeho nimo nabožnych tež serbske tradicije wupućowarjow dale haja.

K jubilej wuda so knižka něhdyšeho Wukrančanskeho fararja Eckerta, w kotrež wón wo podawkach a wosobach ze stawiznow wosady rozprawja. Na serbskosć awtor při tym njeje zabył, wona so samozrozumliwje w stawizničkach jewi. Wosebje zajimawe su někotre epizody wo fararju Mateju Urbanu, poslednim serbskim starolutherskim fararju we Wukrančicach. Jako titl knižki wzachu napis nad Wukrančanskej šulu: "Weide meine Lämmer" - "Pas moje jehnjata".

Pomhaj Bóh gratuluje svojim lutherskim bratram k jubilej a přeje jim žohnowanje Bože do přichoda!

T.M.

Jurij Koch Spominanje na Minu Witkoje

Dnja 28. meje tohole lěta budu wjele ludźi w Delnej a Hornjej Łužicy na Minu Witkoje spomi-

nać, na žonu, kotraž sej ze wšelakorych přičinow wopominanje zasłuži. Jeje 100. narodniny (wona je 11. nowembra 1975 wumrěta) su jenož kalendariski nastork za rozmyslowanje wo njej. Jeje žiwjenje a narodne skutkowanje wšak

byštej sej zaslužiloj, zo so w serbskich medijach a šulach čašičo wo njej reči a zo sama k słowu přińdže. Jeje wot dwacetych lět napisane, potajkim tež zachowane słowa w rjanej delnjoserbskej reči su wulki kulturny poklad. Zwěrfusej rjec, zo je tale žona z blótowskich Borkowow cyłe delnjoserbske pismowstwo naniwowje přetrjechiła a zo je zdobom poslednja markantna wosobina kulturnych stawiznow Delnjeje Łužicy. Wona je reč svojego ludu w Borkowach zeznała. Je ju jako džowka služownje pola "starki" (wowki) słyšała, jako bě mać zahe wumřela, a we wšednym wobchadze z ludźimi swojeje wokoliny. Kajku hodnotu tónle "jězyk", w kotrymž so "burski lud" mjez sobu rozmołwješe, měješe, sej hakle pozdžišo wuwědomi. Tostasopřez připad, kiž je we wěstym nastupanju symboliski za počah mjez hornimi a delnimi Serbami. W léce 1921 zetka na Choćebuskim dwórnišću skupinu Serbow z Budyšina, mjez nimi dr. Jana Cyža, a čěskich wulětnikow z Prahi, mjez nimi Vladimíra Zmeškala, kotřiž běchu ducy do Blótow. Po puču w železnicy započa so rozmołwa z młodym inteligentnym "zowćom". Rada cuzych muži, wo dyrbjała na někajke wašnje nawuknyć serbsce pisać a čitać, padny na plódnu pód. Hižo léto pozdžišo přesydlili so do Budyšina a chodžeše k "profesorej" do šule, mjenujcy k sławnemu wědomostnikej Arnoštej Muce. W samsnym léce wozjewi časopis "Lužica" jeje přenje basnje. Z toho časa steješe wosrjedz narodneho delnjoserbskeho byća jako redaktorka "Serbskego Casnika", "Pratyje", jako spěchowarka druhich talentow, kaž w Cazowje bydlačeje Marjany Domaškojce, jako politikarka na Kongresu europskich mjeńšinow w Genfje a přeco zaso jako publicistka a přednošowarka. Fašisća ju 1941 z "lubowanych Borkowow" wuhnaču a zakazachu jej přebywanje w knježerstwowymaj wobwodomaj Drježdžany a Frankobrod. Přez znatych w

Erfurće namaka džěło w zahrodnistwje. Tu dožiwi Witkojc wuswobodjenje Němskeje. Tónle podawk wopisuje z wulkim, bohužel tež poslednim literarnym dorazom w swojej wobšěrnej basni "Erfurtske spomnješa". Po wójnje wróci so do Budyšina, podžěła chwilu na Domowinje a přesydlili so 1947 do Prahi, zwotkel so 1954 zaso do Borkowow wróci. Wot samotneho, čězkeho, skromneho žiwjenja zludana, tež wot někotrehožkuli "přećela", njenamaka Mina Witkojc hižo prawy měr dopisanja, hačrunjež wundžechu w léce 1959 hišće wuběrnje přeložene basnje Jakuba Barta-Cišinskeho. Poslednje léta svojego žiwjenja přežiwi w starowni w Popojcach, zwotkel sej druhdy (tež bjez wědženja a dowolnosće) do Brokowow "wuleća".

W Ludowym nakładnistwje Domowina su wšě jeje džěła w zběrkach wušle. Z mytom Čišinskeho bu wona w léce 1964 wuznamjenjena. Přihotuju za delnjoserbsku telewiziju film wo basnjerce, pobyh njedawno na jeje slědach, mjez druhim tež w Popojcach. W starowni dyrbjachunajprjedy do knihowhladač, hač je žona z takjim mjenom pola nich raz bydliła. We wšy mōžachu so wšelacy ze staršeje generacije hišće na nju dopomnić, ale jenož, zo bě to žona, kotraž je z personalom starownje problemy měła, dokelž je wjesne kōčki z přiřězenym mlokem pleńčila. Jedna žona mōžeše so znajmjeńša dopomnić, zo je "Mina" w swojej wuskej komorce pod słabej lampu pisać dyrbjała, štož bě po jeje mēnjenju šikana tehdomnišeho personala.

Na domje w Borkowach, hdzež je dołhe léta bydliła, njeje ani wopomnjenskeje tafle. Na Borkowskim gmejskej zarjeđe, kaž sym sej rjec dał, ani nje-wědža, kotry dom je mēnjeny.

Narodna prócowarka a basnjerka Witkojc je kaž njewočakowany Boži dar wosrjedz struchleho časa. Bohužel pak jón wjele ludźi zańč nima, štož pak ničo na tym njezměni, zo jedna so wo hodnotny dar.

● Cyrkej Swjateje Trojicy we Wukrančicach (1846)

Posedjenje wuběrka serbskeho wosadneho zwjazka

Dokelž nimamy dosć serbskich ewangelskich fararjow, ewangelscy Serbja pak po cyłej Łužicy rozbrojeni bydla, je jich duchowne zastaranje wmačernej reči tuchwilu jenož we wěstych

wotstawkach mōžne. Ma tola kōždy serbski farar přede wšěm tež swoju němsku wosadu wobstarać. Zo by somōhlotutej nuzy do wěsteje měry wotpomhać, zrodži so we wuběrku před něšto časom myšlička, jednoho ze serbskich fararjow znajmjeńša po počojcy z němskich zastojnskich winowatosćow wuswobodzić.

Wotpowědna próstwa je pola němskeje cyrkwineje wyšnosće namakała zrozumjenje. Tuž je wosadny wuběrk dnja 15.03. w přitomnosći němskeho superintendenta Pappaia wo mōžnosćach zwoprawdženja próstwy jednal. Serbski superintendent Albert je zwólniwy, so sylnišo ewangelskim Serbam wěnowač, jeli so jemu zastojnske winowatosće w Budyskej Michalskej wosadze po počojcy spuša. Při hlubšim rozpominanju jewjachu pak so tež wěste čez, kiž z tajkej počojnosću zwisuja. Prašaso tuž, hač je předwidžana forma najzbožowniše rozrisanje. Zo by so dobry wotpohlad bōrže zwoprawdźić hodžał, ma so za mōžnosćemi z mjenje njedostatkami pytać.

A.G.

Matej Bogumił Broniš 1868-1937

W našej swójbje je Robinson Crusoe (awtor tutoho znateho romana je Jendželčan Daniel Defoe) wulku rōlu hrał. Što dyrbješenašanswojemuštwōrtemu synkej serbskeho čitač, hdyž so małkemu nochcyše wusnyć? Dyrdomdeje woneho Robinsona, po nich wōn derje spinkaše. Što čitach ja swojim džěćom po wječorach, zo by naša maćerka trochu měra namakała za přihotowanje wječerje? Wubranestawiznički wokołotutoho Robinsona. Što čita naš młódsi syn Mato džens serbskeho w dalokej Ljubljanje swojimaj hōlčkomaj, zo byštaj mērnje wusnył a w nocy lěpje spałoj? Jedyn staw z woneho přeložka Robinsonowych skutkow a njeskutkow. Wōn wužiwa samsny eksemplar (wudaty w l. 1892), kotryž je hižo nanej a džědeji služil.

Što pak ma Robinson z fararjom Matejom Bogumiłom Bronišom, synom Lutolskeho fararja Pawoła Fryca Broniša, činić? W młodych lětach přeloži

rečnje jara wobdarjeni student M.B. Broniš hromadze ze šulerjomaj Šwjele a Skjarbošcu a Jordanom w Popojcach tutón jendželški roman do delnjoserbsčiny. Džensa so my prašamy: Čehodla wuzwolichu sej tući třo pobožni mužoj tajki swětny tekst? Njebychu bibliske stawizny přiřodniše byli?

Naš nan, rodženy w l. 1873, kiž M.B. Broniša derje znaješe a jeho wuznam hdys a hdys naspomni, džělaše tehdy sobu w młodoserbskim hibanju a druhdy powědaše, zo běše wōn tež w "Zwjazku" - tak mjenowaše so tehdomniša organizacija młodych Delnjoserbow na kōncu 19. lětstotka. Inicijator tutohohibanja běše M.B. Broniš, rodženy 3.6.1868, před 125 lětami, podpěraný wosebje wot Bogumiła Šwjele.

K wosobje M.B. Broniša: Wōn běše tři léta za fararja (1900-1903) při Choćebuskej serbskej cyrkwi, potom pjec lět (1903-1908) za fararja w Gorjenowje. Potom wopuści wōn na džesač

Ja chcu so nad Knjezom wjeselić a nochtu dobru zabyć, kotruž sym wot njeho dóstał.

Ps. 103

lét Łužicu (abo jeho wuhnachu?) do Barmena a skónčnje běše wón 20 lét (hač do l. 1937) superintendent w Celichowje (Züllichau). W l. 1933 jeho na někotre měsacy zajachu.

Jako so serbska wučba na Choćebuskim gymnaziju w l. 1888 zakaza, wjedžeše naš młody Broniš rozwučowanje w serbsčinje skradžu dale a při tym wužiwaše jako wučbnu maćiznu najskerje přenje strony romana Robinsona, wot jeho mištersce přeložene. Wón džiwaše z tym na zajimy swojich šulerjow. Dale

zwaži so Broniš na wudawanje młodžinskeho časopisa z mjenom Serbska Wutšoba, kotryž pak po krótkim času zańdže. Bohužel nimamy nihdže ani eksemplara tuteje publikacije, škoda. Na wjeršku svojeho žiwjenja běše M.B. Broniš připózny slawist a wozjewješe wšelake nastawki wo rěčnych problemach. Za mnje a za delnjoserbski lud je a wostanje jeho najwážniše a najbolje poradžene džělo jeho zhromadny přeložk Robinsona do delnjoserbsčiny.

N.

Přispomnjenčko

Što ma cyrkej připowědać?

Zawěsće so džiwaće, zo so tak prašam. Wězo ma cyrkej Bože słowo připowědać - tak móžeće mi prajić. A to je woprawdžity nadawk cyrkwy! Tola z tym njejsmy hišće na hornje prašenje wotmołwili. Bože słowo so přeco do wěsteho časa připowěda a chce čłowjekam w jich položanju pomhać. Džensniši džen ma skoro kóždy z nas swoje wulke

problemy kaž strach wo džěłowe městno, strach před njeskutkami, strach před zničěnjemi přirody a wjele drugeho. Što ma Bože słowo w tutej situaciji prajić? Wězo njemóžu tu nadrobnu wotmołwu dać, ale wěste so mi być zda, zo mamy připowědać: Jezus Chrystus, Boží syn, je nadžija čłowjestwa we wšitkich wosobinskich a socialnych problemach. To džensa připowědać a wukładować, zložuju so při tym na Swjate pismo, to drje je nadawk cyrkwy w našim času.

S. Albert

Z předženaka 1926

Twoji smy, Knježe!

*Twoji smy, Knježe, Twoji wšak smy z ranja,
hdyž lubosć Twoja k žiwjenju nas budži;
nam dawaš swoju ruku, posylnjujetej ludži -
k žiwjenju młodni stawaju ze spanja.*

*Twoji smy, Knježe, hdyž so stónco bliži
wyše k pońdnju, a droha bóle pali -
zbóžni, kiž su Tebi swoju ruku dali,
či njepadnu w horju, - křiž jich njeponiži.*

*Twoji smy, Knježe, Twoji w kóždej chwili,
hdyž naše duše, z nadžijemi wokřidlene,
so k njejbju žedža, hdyž zwjadnu wosprócnjene,
smy Twojej lubosći so cyle dowěрили.*

*Twoji smy, Knježe, Twoji smy z wječora,
hdyž stónco w domčk dže - nam so woči muća -,
so čěmne mroki stupaju do puća,
do nócnoh plašća zawali so hora.*

*Twoji smy, Knježe, hdyž nam z bědu wježe
so čěto, hdyž so drascimy do rowa,
hdyž mućna nam so pochiluje hłowa,
Twoji smy z ranja, z wječora - o Knježe!*

Po słowakskim Łučanskeho

Serbja a medija

Nowy čas so tak spěšnje wjerći, zo móžemy lědma wšitko slědować - kóždy lěto, hajnimale kóždy měsac přinjese nowostki na techniskim, wosebje na elektroniskim polu. Naše džěci nawuknu hrajkajo to, štož staršim jara čezko padnje, mjenujcy z computerami a nowymi medijemi wobchadžeć. Rěč tuteje noweje techniki je mjeztym mjezynarodna, je jendželska. To pytnu małe ludy, ale tež tajke srěnjeje wulkosće, tež němski lud. Šće to zawěsće hižo sami pytnyli, zo so džen a wjace šěrja jendželske wurazy w medijach, w telewiziji, w rozhłosu, w nowinach, ale tež we wšědnym žiwjenju. A wosrjedź tuteho honjaceho žiwjenja, kotrež so přeco bóle přez moderne medije, wosebje přez telewiziju wobkneži, stej mały serbski lud a chce swoju skromnu rěč wobchować. Kak pak serbsčinu přichodnym generacijam dale dać - z pomocu modernych medijow abo bjez nich?

Ja wotmołwu na tute prašenje takle: Bjez modernych medijow njeńdže! Serbske džěci, kotrež dyrba wšak rěč jónu dale dawać, dyrba cyle jednorje pytnyć, zo móže serbsčina moderna być, zo hodži so w telewiziji, w radiju abo tež na wideokasetach wužiwać. Štož je na přikład rozmołwu serbskich šulerjow wo telewizijnym programje zašeho wječora słyšať, wě, zo so hustodosć němsce wotměje - moderne wurazy k tomu nuća. W cyle skromnej měrje bychutomu móhli serbske wideokasety, mojedla zeserbšćeny "Winnetou" abo "Lolek a Bolek" wotpomhać. Runje tak bychuhornjoserbsketelewizijne wusyłanja hódnotu maćernej rěče w podwědomju młodžiny pozběhnyć móhli. Tu pak dyrbi so tež strózbje ličić - serbske telewizijne wusyłanja njemóža z pjenježnych a organizatoriskich přičin cyle wječory pjelnic, budu na měsačne abo dwutydženske hodžinki wobmjezowane.

Tak wostanjetej dvě mediji za wšědne posrědkowanje serbsčiny wyše - serbske pisane, čisćane słowo a rěčane słowo, serbski rozhłós. Wo roli čisćaneho słowa by na tutym městnje móhł raz litrat abo publicist rozmyslować, wón so džensa runjewon lochko nima. We wšěch modernych krajach du ludžo mjenujcy najjednorši puć,

čerpaja nowinki a druge informacije přeco bóle z elektroniskeho hornca, njehladaja wjace tak husto do nowin abo do knihi. Pod tym čerpja tež Serbja - a to wšo so pohórši hišće z tym, zo njeje starša generacija w šuli porjadnje serbsce čitać a pisać nawuknyła.

Ja pak jako jedyn, kotryž wšědnje spyta, sobu tři hodžiny hornjoserbskeho rozhłós činić, bych wězo rady k tomu Wam, čitarjam "Pomhaj Bóh", swoje myslički sposrědkowať. Serbski rozhłós wusyla wšědnje, a to hornjoserbsce jako wotnožka Srjedzóněmskeho rozhłós MDR a delnjoserbsce jako wotnožka Braniborskeho ORB. Cyle připódlu bych chcyť tež naspomnić, zo njejserbske rozhłósowe wusyłanja někajka "hnada wyšnosćow". Serbja maja jako staćenjo Němskeje w zakładowym zakonju zakótwjene prawo na rozhłósowe zastaranje w maćerščinje, plaća wšak runja staćanam němskeje narodnosće měsacnje za radio a telewiziju.

Radio je w kóždej domjacnosći, je to drje tež modernise radio, kotrež přijimuje serbske wusyłanja na UKW 100,4 a 93,4. Hornjoserbske wusyłanja běža wot pónđzele hač do pjatka w času wot 5.00 do 8.00 hodžin, sobotu wot rano w šesćich hač do džewjećich a njedzelu potom wot jednaćich hač do na poť jednej. Wothłós na tute rańše magaciny, kotrež so prawidlownje wusylaja wot 1989, je dobry, bohudžak tež w ewangelskich kónčinach. Wězo, starši ludžo njestawaja wšak runje rano krótko po pječich, ale hodžinka mjez sedmich a wosmich skići nadžijomnje tež zrališim wjesnjanam składnosć, nowinki z Łužicy w maćerščinje słyšeć. Nimotuteho nadawka, nowe informacije Serbam kóždeje staroby podać, ma serbski rozhłós tež hišće dalši - dže wo posrědkowanje serbskeje kultury a wězo tež rěče w najšěršim zmysle. To kliniči jara wysoko, je poprawom jednore a so tola tak čezko čini! Do toho słyšeja serbski spěw, rozprawy wo kulturnych podawkach a ze žiwjenja serbskich towarstwow a nic naposledk tež rańši postrow serbskim džěcom a nabožne słowok dnjej. Ja wosobinsce, kotryž sym jako džěco a tež pozdžišo we wšědnym džěle pytnyť, kak so

serbstworunje w kónčinach wuchodnje a sewjernje Budyšina pozhubi, widžu jako dašji nadawk rozhlósa tež, zoskedžbnju ze swojimi srédkami, z přinoškami z ewangelskich kónčitež přeco na to, kak spěšnje so serbskosć jedneje swojby a tež wsy zminje.

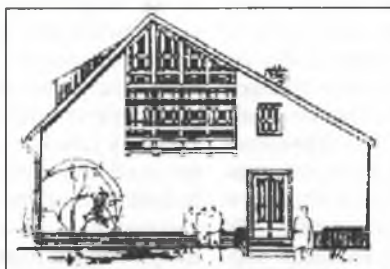
Tajke rozprawy Serbam w Chróšćicach abo Ralbicach ničo njewadza, nawopak, pokazuja jim, kak spěšnje so přeněmči - a pokazuje jim připódlá hišće, zo so dwurěčna Łužica za wosadnymi hranicami njeskónči. A widžu tež hišće dalšu wěcku, kotraž je z tym zwjazana:

Móžu jako rozhlósownik to na paskach zapopadnyć, štož so w přichodnych lětach zhubi. Je to žiwjenske wašnje serbskeje wjesneje ludnosće, tuta "serbska burska kultura". Je tola tak, zo jenož hišće mało staršich ludźi znaje wašnja hospodarjenja we

Wojerowskej holi abo w Černsku. Štó da wě hišće dokładnje, kak Wochoženjo kołmaz warjachu, kak Mikowčenjo korbiki z chójnowych korjenjow plečechu, kak so jahły plahowachu? Wjeselu so tež přeco zaso, hdyž so mi poradzi, jakny serbski dialekt zapopadnyć - a prošu na tutym městnje tež wo to, zo njebyšće so přez wćipnosć rozhlósownikow přejara hněwali!

Wšitke w serbskich wjeskach nazběrane doškrabki so w Budyskim studiju a wězotež pola delnjoserbskich kolegow w Choćebuzu rjaduju, wobdžětuja a wusylaja - a kóždy, kotryž z tutej drobnostkow serbske medije kaž rozhlós, nowiny a tež telewiziju čini, so wjeseli, hdyž tute produkty ze swojim krótkim žiwjenčkom na paperje abo na radijowych žołmach Serbow do přemyslowanja pohnuwaja.

Marko Grojlich

● Lutherski wosadny a młodžinski dom we Wukrančicach (1993)

Rozprawa wo ewangelskim gymnaziju we Wojerecach

Ewangelski gymnazij so dnja 21.8.1992 ze 167 šulerjemi w sydom rjadownjach (lětnik 5-8) swjedzence wotewrě. Mjeztym ma 173 šulerjow. Po přizjewjenjach za nowe šulske lěto pokazuje so, zo so ličba šulerjow na 341 (13 rjadownjow w lětnikach 5-9, z toho 109 w štyrjoch rjadownjach w nowym 5. lětniku) praktisce podwoji.

Wulki wuspěch, kotryž so w tutej ličbach jewi, zložuje so na dobre mjeno, kotrež šula we Wojerecach a wokolinje ma. Toleranca a sobučujnosć spyta so tu w mjezsobnosći šulerjow z města a ze wsow a z ewangelskich, katolskich a bjezkonfesionalnych staršiskich domow praktikować a žiwa być. Nimo fachoweje wučby, w kotrež so pjeć cuzych rěčow (jendželsčina, francoščina, ruščina, łaconščina a serbsčina) poskićuju, džiwa so tež na wulkomyslny poskitk za swobodny čas (sport, wuměl-

stwo, kreatiwnosć, dźiwadlo, hudźba, computer). W nowym šulskim léće matej so přidatnje džělowej zjednoćenstwe za čěšćinu a starogrjeksćinu zarjadować. Wažne znamjo je za nas wuwučowanje serbsčiny, kotrež so we wšěch rjadownjach poskićuje a dobru resonancu ma.

Za přichodny čas tři čěžišća planowane. Kónc haprleje pojedu wšitcy šulerjo a wučerjo do Liberca w Čěskej, zo bychu tam partnerstwo z čěskim gymnazijom w swobodnym nošerstwe zarjadowali. Dnja 11.5.1993 wuhotuje spěchowanski kruh talkshow z temu "Přichod młodžiny we Wojerecach." Wjersk budže dnja 24.6.1993, na swj. Jana spožči so gymnazijej jeho doškončne mjeno "Johanneum" a k tomu zarjaduje so wulki šulski swjedžen, kotryž ma so na třoch předchadźacych projektowych dnjach přihotować.

Při tak sylnym a spěšnym

rozrosće gymnazija su wulke starosće z rumnosćemi. Tohodla planuje so nowotwar we Wojerowskim starým měsće; přetož hižo za lěto dyrbi so přihódna zaměstnjenska možnosć namakać, w kotrež dobre pedagogiske džělo tež optimalne rumnostne wuměnjenja nadeńdže.

Ewangelski gymnazij we Wojerecach je w nošerstwe Ewangelskeje cyrkwy šleskeje Hornjeje Łužicy.

Rainer Hoffmann
direktor

Kak podobne su jutry pasahowemu swjedženju

Tójšto w křesćanstwe ma swoje žro w židowskej wěrje, tak je tež pasahswjedžen pokazka na křesćanske jutry. Naš Knjez Jezus zasadži na předwječoru swojeho poslednjeho pasahswjedženja, na tak mjenowanej sederwječeri, Bože wotkazanje. Mazzah (njekisany chlěb) a swjedzenske wino so sta ze znamjenjom za čělo a krej, a na městno jehnjeca stupi wón sam. "Hlej, to je Bože jehnjec." K temu wza Jezus "kelich Helije", 5. nopašk wina, zběhny jón a rjekny: "To je moja krej, kotraž budže za was přelata." Ewangelska rozprawjeja, zo je Jezus wjacerć swojim přescěharjam wučeknyl, jeno zo by - po wukładženju prjedawšich cyrkwinskih wótcow - po terminje na pasahowym swjedženju jako pasahowe jehnjec wumrěl. Spočatnje so swjećese Bože wotkazanje w židowskim prakřesćanstwe jenož we swojbnym kruhu, kaž so to džensa na podobne wašnje hišće na Erewšabace w židowskich swjobjach woswjeći. Wo wjele pozdžišo so wutwori cyrkwinska liturgija. Přenje křesćanske wosady woswjećichu tež hišće židowski pasahswjedžen. Hakle w 3. lěstotku so wotrjeknychu židowskeho wašnja a swjećachu jenož jutry, tola přeco hišće po datumje židowskeho pasahswjedženja. Na cyrkwiskim koncilu w Niceji (325 p. Ch.) so prikaza, zo křesćenjo njesmědža měč zhromadnosć ze Židami, z jich wašnjemi a naložkami, zo tež jutry so njesmědža kryć z pasahswjedženjom, zo by so zhromadnosć wobeju swjedženjow

kaž tež pochad křesćanstwa zakryl. Při wšěm pak pochadžeja mnohe mesianske znamjenja wot wotběha pasahoweho swjedženja, započate wot łamanja mazza-chlěba, mjenowany afikoman, hač k aramejskemu kónčnemu kěrlušej wo jehnjecu, kotrež přez swoje wumrěće mori smjerc. Wšitko pokazuje na to, zo přeni křesćenjo tutón swjedžen jako swój swjedžen swjećachu.

NAI - PzI - Ta.

● Kołp

Foto: Wirth

Noticki

Na lětušim nalětnim zeńdženju žónskeje služby wsakskeje cyrkwi so dotalny nawoda tutoho džěla našeje cyrkwy, farar Burkhardt, staroby dla rozžohnowa. Naslědnica budže fararka Wöllnerowa, kotraž hižo z lěta 1990 w žónskej službě sobu džěla.

*

Dar konfirmandow je lětsa za ewangelske cyrkwy w Pólskej postajeny.

*

Gustava Adolfow skuk ewangelskeje cyrkwy w Němskej chce klětu ze 4,3 mio hr ewangelske cyrkwy we wuchodnej Europje a we Łaconskej Americje podpěrować.

*

Biskop Gerhard Müller z Braunschweiga namjetuje "lěto wopytow" přewjesć, dokelž přeco mjenje ludźi Bože služby wopytuja.

*

Ličba křćenjow je so w ewangelskej cyrkwi cyrkwinskeje prowincije Sakskeje porno 1986 wo 16 % powysiła.

*

Anglikanski tachantski probst John Arnold je nowy předsyda konferency ewangelskich cyrkw w Europje.

Powěšće

BUDYŠIN. Pjatk, 12. měrca 1993, zeńdze so w 17.00 hodź. wokrjesna synoda we wosadnym domje na Hornčerskej. Sprěnja rozprawješe bratr Wiemer wo młodžinskim džěle w našej eforiji. Wón na to skedźbni, zo džělo z młodostnymi tež dale wažny džěl wosadneho žiwjenja wostanje. Woni maja w něčišim času wulki poskitk, swobodny čas wupjelnić. A tola pyta každa generacija znowa wotmołwy na prašenje za zmysłom a orientaciju žiwjenja. Tak změja dale dotalne cyrkwinske poskitki kaž młodžinsku Božu službu, zetkanije młodžiny, džen młodžiny, ale tež přihotowanje wjednikow za młodžinske džělo jako składnosć na prašenja wotmołwić. Kak wažne tute džělo je, pokazuja nam hustodosć powěšće wo surowych skutkach po wšém swěće.

W druhim dypku k nam porěča superintendent Pappai wo džěle předstejičerstwa wokrjesneje cyrkwy. Tu so wosebje personelne prašenja wobjednawaja, ale tež rozdźělenje pjenjěz po nužnych potřebnosćach, kotraž hišće z Hannoverskeje cyrkwy, z Bramsche abo z Rothenburga přindžeja. Wosebje su so nužne džěla na farskich domach podpěrali.

Dale su so financy lěta 1992 a nowy plan za tute lěto wobjednali.

Farar Kecke z Rakec nam po tym wopisa tuchwilnu situaciju wo natwarje objekta za spalenje wotpadkow blisko municijoweje fabriki. Přeciwo tomu so wulka ličba wobydlerjow z Rakec a wokoliny wupraji, dokelž njeje

přewidžomne, kelko jěda ze spaljenja wotpadkow tam nastanje. Dokelž wulka wjes k ranju w bliskosći je a tež pitna woda so tam ze zemje pumpa, je tute městno wosebje njedobre. Jako synoda wuprajichmy so tež k wobmyslenjam Rakečanskeje wosady. Na druhej stronje je tež kóždy z nas namołwjeny, zo wšitko činimy, štož roscenje wulkeje wotpadkoweje hory wobmjzujete, a lěpje hišće, hdyž wona zaso so pomjeńši.

H.W.

Njeswačidło. Lětuša njeźela palmarum bě wosebity a radostny džen za Njeswačansku wosadu. Po wotchadze fararja Blumensteina smědžeše hižo po jeno třiměsačnym wosyročenju noweho dušepastyrja doswojeje srjedziny witać. Je to w stawiznach wosady přeni kroć žónska a rěka Annelies Vogler.

K zapokazanskej Božej službe běchu so wěriwi wosadni a hosćo w bohatej ličbe zešli. Swjatočne trubjenje pozawnow přewodžeše fararku a ju přewodžacych duchownych do Božeho domu. Tam jich strowješe čerstwe spēwanje wosadneje džěćiny. Na to powita wšěch Njeswačanski wjesnjanoša M. Pabst tež w mjenje cyrkwinneho předsystwa. Wuzběhny při tym wosebje přítomnosć němskeho superintendenta Pappaia, serbskeho superintendenta Alberta a susodneho Radworskeho katolskeho fararja Hrjehorja kaž tež skupinu wosadnych z partnerskeje wosady Horstedta pola Bremena. Dale zwurazni swoju radosć nad znowawobsadženjom fararskeho městna a swoje přece za plódnú zhromadnosć mjez cyrkwu a politiskej gmejnu, kiž matej kóždy na swoje wašnje čłowjekam služić. Mnohostronske nadawki maja so w tym nastupanju z woběju stronow spjelnić. K tomu wupřajeje žohnowane skutkowanje we wosadze.

Na to přecita něhdyši wosadny farar Blumenstein zapokazanske wopismo krajnocyrkwinskeho zarjada a žiwjenske daty duchowneje. Je wotrostla w Durinskej a studowała teologiju w Rostocku. Po wopyće předarskeho seminara w Gnadawje bu 1971 w Magdeburgu na fararku wuswjećena. Na to skutkowaše we wšelakej cyrkwinskej službe we wobwodze Halle-Merseburg a jako fararka w Žitawje. Napo-

sledk je była wosom lět z fararku w Mecklenburgskej. Je woženjena a ma dorosćenu dzowku.

W swojej zapokazanskej řeči pokaza sup. Pappai na to, zo je sebi A. Vogler hižo we wšelakich zastojnstwach cyrkwy mnohostronske nazhonjenja nazběrać zamóhla. A tola měli w tutej chwili kaž něhdy Mójzas na horje Sinai Boha prosyć, zo njeby nas wopuščil, alenaše wokobył. Wón wšitko prawje widzi, a tež my měli stajnje z wotewrjenymaj woćomaj woprawdžitosć widjeć. Nadawk duchowneho je, nikoho z woćow njespuščić, tež toho nic, kiž je so z wosady wotsalił. Duchowny ma wosadnych we wěrje do Boha posylnjeć. Ale tež wosada je namołwjena swoje woči pozběhnyć k temu, zwotkel nam pomoc přindže a kiž je njebo a zemjustworil. Wosada měla sebi prócu fararki česćić a so za nju modlić.

Po zložanju zastojnskeho sluba, wosadze swěruslužić, prošeše fararka Vogler wo Božu a wosady pomoc w zastojnstwje. Z napołożenjom ruki a bibliskim hronom wupřachu jej na to přítomni duchowni zbožo, kiž superintendent Albert a farar Hrjehor tež w sersbkej řeči wuprajistaj. W dalšich slowach zwurazni sup. Albert, zo tu tež Serbja we wosadze bydla, kiž so w swojej řeči k Božim službam schadzuja a w dowěrje na jeje zrozumjenje na to liča. Z wustojnje zanjesenym kěrlušom: "Ach wostań při nas z hnadu" posrědkowaše skupina z Horstedta na wosebje dostojne wašnje swoje přeca nowej fararce.

W svojim předowanju přiwbroći so duchowna najprjedy přítomnej džěćinje, rozložuju powědku wo njespokojnym kosu, kiž sebi podobnje druhim ptač-kam město čorneho barbojte pjerjo přeje. Pomolowanje pak so wostatnym zwěrjatom njelubi. Na to kosa přeswědča, zo jeho tajkeho trjebaja, kajkiž je.

Na zakładze teksta Marka 14,3-9 so předarka, přiwbroćejo so dorosćenym, prašeše: Kak sprawni smy my dorosćeni mjez sobu? Hdy pokazujemy swoje wěrne woblčo? Njepyšimy so tež my často z pjerjemi, kiž nam njepristeja? W domje wusadneho je žónska Jezusa z drohotnym wolijom žalbowala. Někotrym přítomnym bě škoda drohotneho wolija, kiž móhl so předać a z pjenjazami chudym pomhać. Jezus pak jich powučil, zo je žónska jemu z tym dobry skutk wopokazała. Chudych maće tu stajnje wokoło so a móžeće jim pomhać, mi pak nic! - Njejsmy tež džens často přestapjeni, dokelž njedokonjamy lubować ani sebje samyž a druhich docyla nic. Žiwy być rěka dawać a brać. Lubować započec njeměli so hakle při rowje. Tohodla mamyso druhim wotewrěć, jim napřećo hić, tež hdyž nas snano přestapja.

Předowanju přizamkny so Bože wotkazanje, a z kěrlušom: "Pój, Knježe, žohnuj nas", so Boža služba skónči. A ze sčehowacej bjesadneje rozmołwu we wosadneje žurli so wulce pomjatny džen za Njeswačansku wosadu wobzamkny. **A. Grofa**

Přeprošujemy

6.6. - Swjata Trojica

13.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (Malink)

13.6. - 1. njeźela po Swjatej Trojicy

8.30 hodź. kemše w Minakale (Feustel)

11.45 hodź. nutrnosć w rozhłosu

20.6. - 2. njeźela po Swjatej Trojicy

8.30 hodź. kemše w Hrodzišću (Malink)

10.00 hodź. kemše w Barće (Malink)

27.6. - 3. njeźela po Swjatej Trojicy

SERBSKI CYRKWINSKI DŽEŇ WE WOJERECACH

4.7. - 4. njeźela po Swjatej Trojicy

10.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michalskej (Albert)

w samsnym času Boža słuša za džěć

13.30 hodź. kemše w Budestecach (Albert)

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjadowe Konwent serbskich ewangelskich duchownych. - Ludowe nakładnistwo Domowina t.z.w.r., Sukełnska 27. Redaktor a skazanki: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, O-8600 Budyšin, tel. 4 22 01. - Sadźba: Serbske Nowiny Budyšin, čišć: Serbska čišćernja t.z.w.r. w Budyšinje. - Wuchadza jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 30 000 110, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 850 549 62